

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Beseda c. kr. ministra.

V zadnji uri, malo predno razidejo naši poslanci domov, zadoni jim še v drž. zboru iz ust pravnega ministra imenitna beseda. Nje pomen, ako se ona izpelje in spravi v življenje, ni mal za slov. ljudstvo.

Našim bralcem je znano, da in zakaj slov. ljudstvo ne more biti porotnih sodeb veselo — tistih, ki se vršé v Celju. Nekaj stoji o tem letos v 20. številki „Slov. Gospodarja“ na prvem mestu in še sicer na večih krajih. Precej pa se je drž. poslanec za kmečko volilno skupino v Celju, g. Miha Vošnjak, potožil čez nje v drž. zboru. Tudi ta govor smo prinesli o svojem času v posebni prilogi.

Dregni pa v osje gujezdo in ne bodo se ti vsule ose iz njega s tako silo okoli glave, kakor je razlila sedaj nemška liberalna gospoda svoj črni žolč nad srčnim poslancem. Ministra prava, barona Pražaka, bila pa bi najraje déla kar na tožno klop, češ, zakaj se ni pri priči potegnil za uradno osobje c. kr. okrožne sodnije v Celju.

Baron Pražak pač ni mož za to, da bi pustil komu razžaliti c. kr. uradnike in za to je vsak človek lahko vedel, da jih naš poslanec ni razžalil, marveč je le odkrito izrekel, kaj sodi slov. ljudstvo o porotnih sodbah v Celju. Na ministru je tedaj bilo sedaj, da preišče, je-li in kaj je na onih pritožbah resnice. To je tudi minister prec obljubil. Človek pa bi bil po takem lahko sodil, da je ta njegova obljuba vsem po volji in da gre sedaj le počakati na izid tega preiskovanja.

Ali to nemškimi liberalnim gospodom ni bilo ljubo, za to je poslanec za Celje, umni veslar dr. R. Foregger kmalu stopil z ostrim vprašanjem pred ministra, kedaj da hoče dati zadostenje razžaljeni (?) gospodi pri c. kr. okrožni sodnji v Celju.

Kakor smo že rekli, odgovoril je g. minister v zadnji letošnji seji drž. zbora na to vpra-

šanje, toda njegovega odgovora, menimo, da ni vesel ni g. dr. Foregger ni njegova stranka, v zadostenje pa je g. Vošnjaku in v neko tolažbo tudi slov. ljudstvu. Naj ga izvedó tudi naši bralci, podamo jim ga v obliki, kakor se nahaja v raznih listih in menimo, da je vsaj, kar se tiče vsebine, resničen.

„Jaz sem se“, pravi g. minister med drugim, „prepričal, da se tolmačita pri tem, kakor se v Celjskem okrožju sestavljajo porotne listine, § 9 in 14 postave z dne 23. maja 1873 na način, ki se meni ne dozdeva pravi.“

Le-ta paragrafa imata namreč določbi, da se je v tem, kedar se sestavlja prvotna listina porotnikov, ozirati na najzmožniše in najvredniše može. Po onih deželah pa, kjer se govori več jezikov, ozir je vzeti tudi na to, je-li so zmožni teh jezikov.

To potrebo, da so jezikov zmožni, pa si tako tolmačiti, da more v sodnijskem okrožju Celjskem le tak postati porotnik, ki je zmožen obeh jezikov in da se zapró vsled tega vsem, ki govoré le slovenski, vrata, sodim, da je jako neopravičeno pri razmerah, kakoršnje so gledé narodnosti in jezikov v onem okrožju.

Ozir gre še po vrhu tega jemati tudi na to, da zadostuje za mnoge porotne obravnave v Celju porotnikom samo slov. jezik in to po polnem. Ali tudi duhu porotniškega ustava je po polnem nasproti to, da bi skorej vse kmečko prebivalstvo, ki ga je v onem okraju odločilna večina, nikoli ne opravljalo porotniškega posla in to edino le iz tega uzroka.

Izporočil sem te svoje nazore g. predsedniku dež. nadsodnije v Gradcu z opomenjo, naj jih objavi predsedniku okrožne sodnije v Celju.“

G. minister doslej in kaj rečemo mi na to? — Nam ne pride na misel, naj dolžimo dotične gospode v Celju, da so doslej navlaščé drugače ravnali. Tudi tega ne poudarjamo, da so oni ali pa gg. porotniki v Celju doslej imeli dvoje mer, eno za slovensko in drugo za nemščursko stranko — tega ne in tudi g. minister

priznava, da kar je njemu znano, niso tega storili. Kdor še ima sam kaj vesti, mora jo pustiti še drugim, torej tudi gospodom v Celju.

Človek pa se vse eno vpraša: ali ni enak sum pri tem, kakor se je doslej godilo, čisto blizu, izlasti še pri prostem ljudstvu? Vrhu vsega pa so bile nekatere sodbe, ki so se izgodile ravno pri porotnih sodbah v Celju, prav kakor navlašče za to, da so lahko vzbudile tak sum v ljudstvu. To bi bilo pa izostalo, ko bi se bilo koj s kraja ravnalo tako, kakor je sedaj gosp. minister namignil, da bi bilo po duhu porotniškega ustava.

Pa še nekaj. Ako je resnica, da je pri nas — po postavi — porotnikom treba znanja obeh jezikov, čemu pa nahaja človek v vrsti porotnikov Nemcev, ki ne znajo betve slov. jezika? Samo slep slučaj pač ne more biti, ako sedé pri porotnih sodbah pač Nemci, ki ne znajo slov. jezika, nikdar pa Slovenci, ki ne umejo nemškega. (Konec prih.)

Viničarski red za Štajarsko vojvodstvo.

Letos pride prvi krat nova postava z dne 2. meseca maja 1886 v življenje. Ker je ona za večino naših bralcev imenitna, treba jim je znati jo dobro, da se ne zakopljejo brez potrebe v sitnobe ali celo v škodo.

Da jim torej ustrezemo, podamo jim vso postavo v naslednjih vrstah. Dobro bode, ako si naši bralci shranijo liste „Slov. Gosp.“, v katerih se natisne postava.

Ona pa se glasi tako le:

Na predlog deželnega zbora Mojega vojvodstva Štajarskega ukazujem, kakor sledi:

§ 1. Osebe, ki se jemljejo v službo za plačilo v denarjih ali v čem drugem ali pa v obojem skupaj posebno za to, da vinograde obdelujejo, in ki za se hišujejo, imenujejo se viničarji ali vinogradniki.

§ 2. Pravice in dolžnosti, ki jih imata posestnik vinograda in pa viničar med seboj, se razsojujejo po postavi viničarski, če kaka med njima narejena pogodba ne odločuje drugače.

Če se niso dogovorila pri najetju viničarja posebna določila o medsebojnih pravicah in dolžnostih, prejema novi viničar službo pod istimi pogoji, pod katerimi jo je opravljal njegov neposrednji prednik, ako temu ne ugovarjajo pogoji viničarskega reda.

Viničar se tudi more zavezati pomagačev in domače živine preskrbeti.

Od pismenih pogodb se mora narediti viničarju prepis, če ga tirja.

§ 3. Kjer se govori v tem viničarskem redu o posestniku vinograda, veljajo dotične določbe tudi o njegovem namestniku; določila o dolžnostih viničarjev veljajo tudi za njihove

dogovorjene pomagače, gostače in za domače, če živijo z viničarjem v družini.

§ 4. Viničarji se najemljejo po navadi za eno leto, katero se začneja z 2. februarjem (s svečnico) in se imenuje viničarsko leto.

Čas za odpoved viničarske pogodbe od obeh strani je odločen od 11. novembra (Martinovega) do konca novembra, za selitev pa od 15. januarja do 2. februarja (svečnice.)

Ako ne da nobena stranka v tem odločenem času odpovedi, velja službena razmera molče na eno viničarsko leto za ponovljeno.

§ 5. Vsak vinogradnik se mora preskrbeti s knjigo viničarsko.

To knjigo izročuje domovinska občina viničarjeva, izdati jo pa more tista občina njegovega novega bivališča, če se izkaže zastran svoje domovinske pravice, če mu v službo stopiti kaj ne brani ali če ni kakega drugega zadržka.

Pod zadnjima dvema pogojema more izdati viničarjem, ki prihajajo iz dežel, v katerih viničarske knjige niso v navadi, in onim, katerih domovinska pravica ravno še ni doznana, viničarsko knjigo občina, v kateri prebivajo, na podlagi potnega lista.

V viničarsko knjigo se morajo zapisati predelki po obrazcu A, najem v službo, čas vstopa va-njo in izstopa iz nje, storjena odpoved in zadržanje viničarjevo po občinskem predstojniku ali pa ima ta potrditi, če je bil vpisal to lastnik vinograda.

Ako je gospodar z viničarjem nezadovoljen, pa se ne zapiše v dotični pridelek ničesar.

Viničarske knjige, v katere se viničarska postava mora sprejeti, imajo biti narejene v nemškem, in za slovenske okraje tudi v slovenskem jeziku.

§ 6. Viničarska knjiga se mora dati hraniti lastniku vinograda, kateri je dolžen jo dati viničarju nazaj, če jo po storjeni odpovedi tirja, da zamore sprejeti drugo službo.

§ 7. Viničarske knjige so javna pisma. Kdor jih ponareja, ali prenareja, ali kdor se poslužuje tujih viničarskih knjig, da bi h kruhu prišel, ali kdor svoje viničarske bukvice v ta namen komu drugemu prepusti, z njim se bo ravnalo po kazenskem zakoniku.

§ 8. Da ima službena pogodba veljavo, je treba, da dá posestnik vinograda viničarju aro in viničar posestniku vinograda viničarsko knjigo. Are se daje, kolikor je navadno v kraju, in ne sme presegati nikakor zneska 5 gld. Ara se more zaračunati v plačilo, če se ni dogovorilo drugače. Posestnik vinograda je dolžen zapisati sprejem viničarja v njegovo viničarsko knjigo s tem, da izpolni predelke št. 1, 2, 3 in 4.

(Dalje prih.)